

Diş Hekimliği Preklinik ve Klinik Öğrencilerinin Özel Gereksinimli Bireylere Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi

Nisanur AYDIN¹, Zümrüt Ceren ÖZDUMAN²

¹Bezmialem Vakıf Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, İstanbul, Türkiye

²Bezmialem Vakıf Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Restoratif Diş Tedavisi Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Amaç:Özel gereksinimli bireyler, fiziksel, bilişsel ve davranışsal sınırlamalar nedeniyle ağız ve diş sağlığını yeterince koruyamayabilir. Sağlık çalışanlarının deneyim eksikliği, bu bireylerin tedavi süreçlerini zorlaştırabilmektedir. Bu çalışmanın amacı, diş hekimliği öğrencilerinin özel gereksinimli bireylere yönelik tutumlarını değerlendirmektir.

Gereç ve Yöntem:Kesitsel tasarıma sahip bu çalışmaya preklinik ve klinik olmak üzere toplam 172 öğrenci katılmıştır. Örneklem büyüklüğü G*Power ile belirlenmiş, analizler IBM SPSS Statistics kullanılarak gerçekleştirilmiş ve her grupta an az 86 katılımcı olarak belirlenmiştir. Veriler, literatür taramasıyla oluşturulan anket kullanılarak toplanmıştır. Ki-kare (Fisher's exact testi) ile değişkenler arasındaki ilişkiler değerlendirilmiş, $p<0.05$ istatistiksel anlamlılık düzeyi olarak kabul edilmiştir.

Bulgular:Öğrencilerin özel gereksinimli bireylere yönelik tutumları, **cinsiyet, akademik yıl, ailede özel gereksinimli birey varlığı ve klinik deneyim** gibi faktörlere bağlı olarak farklılık göstermiştir.**Cinsiyet açısından**, erkek öğrencilerde kaçınma ($p=0.024$), güvende hissetmeme ($p=0.009$) ve anlamada zorluk yaşama ($p=0.045$) oranları daha yüksek bulunmuştur. Kadın öğrenciler ise özel gereksinimli bireylerle daha olumlu etkileşim göstermeye eğilimlidir.**Akademik yıl açısından**, daha yüksek sınıflardaki öğrenciler özel gereksinimli bireylere karşı daha olumlu tutum geliştirmiştir ($p=0.001$). Özellikle preklinik öğrenciler arasında rahatsızlık ($p=0.007$) ve korku ($p=0.001$) düzeyleri daha yüksek bulunmuştur.**Ailede özel gereksinimli birey varlığı**, öğrencilerin tutumlarını olumlu yönde etkilemiştir. Ailede özel gereksinimli birey bulunan öğrenciler, daha düşük kaçınma ($p=0.003$) ve daha fazla empati düzeyi göstermiştir.**Klinik deneyim açısından**, staj sırasında özel gereksinimli bireylerle çalışmış öğrenciler özel gereksinimli bireyleri sosyal çevrelerinde kabul etme konusunda daha olumlu yanıtlar vermiştir ($p=0.033$).

Sonuç:Diş hekimliği öğrencilerinin özel gereksinimli bireylere yönelik tutumlarının, eğitim sürecinde edinilen deneyimler, kişisel geçmiş ve bireysel faktörlerle şekillendiği görülmüştür. Daha yüksek sınıflardaki öğrenciler ve özel gereksinimli bireylerle doğrudan temas kurmuş olanlar, daha olumlu tutumlar sergilemiştir. Klinik deneyimin artırılması, öğrencilerin özel gereksinimli bireylere yönelik daha olumlu tutumlar geliştirmesine katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Diş hekimliği öğrencileri, özel gereksinimli bireyler, ağız sağlığı